

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 23.03.2018
Vår ref.: 2018/2910
Arkivnr.: 461.5

GMC EIENDOM AS
Dusavikveien 37A
4007 STAVANGER

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Tillatelse etter forurensningsloven til mudring og utfylling i sjø ved eiendom 59/1712, Kalhammarvigå i Stavanger kommune - GMC Eiendom AS

Fylkesmannen i Rogaland har ferdigbehandlet søknaden av 08.03.2018 fra GMC Eiendom AS og har på visse vilkår besluttet å gi tillatelse etter forurensningsloven til mudring og utfylling i sjø ved Kalhammarvigå i Stavanger kommune. Vilkår fremgår av side 4-5.

Det skal betales gebyr for saksbehandlingen av søknaden.

Vedtaket kan påklages innen tre uker fra dette brevet er mottatt.

Fylkesmannen i Rogaland har 08.03.2018 mottatt søknad fra SWECO Norge AS på vegne av GMC Eiendom AS om tillatelse etter forurensningsloven § 11, jf. §16 og forurensningsforskriften § 22. Søknaden omfatter mudring og utfylling i sjø ved eiendom 59/1712, Kalhammarvigå i Stavanger kommune.

Søknad

I forbindelse med utbygging av Byfjordparken kreves det en ny sjøledning for nødoverløp fra avløpspumpestasjon og overvannsledning ved Kalhammarvigå som skal legges ut på sjøbunn. Før utlegging av sjøledningen er det behov for å planere sjøbunnen i området, vist på figur 1. Søker ønsker å legge en singelpute (ca. 30 m³) før sjøledning legges langs bunn. Tiltaket vil berøre ca. 100 m² sjøbunnsareal. Ifølge søker skal det ikke fjernes masser fra området. Søker har opplyst om at ca. 16 m med sjøledning vil legges på singelpute, ned til kote -3. Videre fra kote -3 og ned til kote -20 blir avløpsledningen lagt oppå havbunnen. Arbeidet gjennomføres med gravemaskin fra land, og tiltaket har en antatt varighet på 4 uker.

Tiltaket er beskrevet som nødvendig for at en barnehage i Byfjordparken skal åpne i august 2018.

Unntak fra forhåndsvarsel

I henhold til forurensningsforskriften § 36-9 *Unntak fra forhåndsvarsel* vurderer Fylkesmannen at høring og offentlig ettersyn i dette tilfellet kan unnlates. Begrunnelsen er at varsling vil medføre fare for at tiltaket ikke kan gjennomføres. Tiltaket er av samfunnsmessig betydning, i og med at sjøledningene er nødvendig for at en planlagt barnehage kan åpne til nytt barnehageår i august.

Risikoen for partikkelspredning ut av tiltaksområdet vurderes som liten ved utførelse av arbeid i henhold til oppgitt metode og fastsatte vilkår. Videre gjør tiltakets størrelse og varighet at det omsøkte tiltaket er av mindre omfang og vurderes å være av mindre miljømessig betydning. Tillatelsen blir etterhåndskunngjort og høringsinstanser får tilsendt kopi av denne tillatelsen.

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Naturmangfold

Ifølge Temakart-Rogaland¹ er det modellert ålegras i Kalhammarvigå, men disse modelleringer ligger på land. Videre er det en tareskogforekomst (verdi A, *svært viktig*) ved Majoren i Byfjorden, ca. 1 km sørøst fra tiltaket, og en ålegraseng (verdi A, *svært viktig*) og et lokalt viktig bløtbunnsområde i strandsonen ca. 1 cm nord-nordøst, ved Bangarvågen. Ifølge kartdatabasen til Fiskeridirektoratet, er det registrert et lokalt viktig gytefelt for torsk inntil Kalhammarvigå og et gyteområde for brisling ca. 2,4 km fra tiltaksområdet².

Vannforekomst

Tiltaksområdet tilhører vannforekomsten «Stavanger havn», og er klassifisert som beskyttet kyst/fjord³. Økologisk tilstand i vannforekomsten er klassifisert som «moderat», noe som nok er grunnet i moderat indikatorindeks i marin bløtbunnsfauna. Kjemisk tilstand er klassifisert som dårlig på bakgrunn av konsentrasjoner av flere PAH-forbindelser, samt bly, kvikksølv og TBT i sedimentene. Vannforekomsten er, ifølge Vann-Nett, påvirket i stor grad av diffus avrenning fra byer, tettsteder og annen kilde, samt punktutslipp fra industri. Det gjennomføres flere tiltak i vannforekomsten «Stavanger havn» for å forbedre den økologiske og kjemiske tilstand.

Forurensning

Det er ikke gjennomført sedimentundersøkelser i forbindelse med tiltaket. Søker har vedlagt en rapport fra 2014 utarbeidet av Smi Energi & Miljø AS⁴, som refererer til resultater fra sedimentundersøkelser av 2011 i Kalhammarvigå. Ifølge de resultatene var stasjonen som ligger inne i Kalhammarvigå, forurenset med bly, kobber, nikkel, sink og PAH i tilstandsklasser III-V (moderat til svært dårlig). Videre er grunnen på land ved kaien forurenset med nikkel, arsen, bly, PAH, kobber, sink og olje. Det iverksettes tiltak i forbindelse med utbygging av Byfjordparken som da vil redusere bidrag fra forurenset grunn til forurensning i sjøbunnen.

Vi forutsetter at plassering av sjøledningen er avklart med riktig myndighet.

Fylkesmannens vurdering

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen har vurdert søknaden ut fra de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16. Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften § 4, og naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

¹ www.temakart-rogaland.no

² <https://kart.fiskeridir.no/fiskeri>

³ <https://vann-nett.no/portal/>

⁴ Byfjordparken: miljøteknisk grunnundersøkelse og tiltaksplan for utbyggingsfase 1. Smi Energi & Miljø AS. Prosjekt nr: 13-0607. 20.02.2014.

Bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutninger skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster, og deler disse inn i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften § 4 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten «*Stavanger havn*» endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi det planlagte tiltaket tillatelse etter forurensningsloven.

Miljøpåvirkning

Forurensning

Det er ikke foretatt undersøkelser av sedimentene i tiltaksområdet, men disse anses som forurenset på bakgrunn av tidligere undersøkelser samt forurenset grunn ved kaien og områdets tidligere bruk som industriområde. Uten særskilte tiltak kan arbeidet medføre partikkelspredning, noe som kan påvirke naturmangfoldet i tiltaks- og influensområdet negativt, samt spre forurensningen. Arbeidene i sjø omfatter mudring (planering) av sjøbunnen, samt utlegging av singel og betongputer. For å unngå at forurensete sedimenter vil bli spredt og gjort biotilgjengelige, vil det være svært viktig å hindre partikkelspredning. Fylkesmannen setter derfor krav om bruk av siltgardin for å begrense spredning av partiklene. Vi setter også krav til tildekking med et lag tilpasset tildekkingsmasse før utsett av ledning og steinblokker/betongputer. Dette for å hindre at forurensning kan spres i fremtiden.

Effekt på fisk i gytetiden

Det er registrert gytetfelt for torsk helt inntil tiltaksområdet ved Kalhammarvigå. Arbeid i sjø kan være stressende for fisk i gytetiden. Fylkesmannen setter derfor krav om at arbeidet utføres utenom gytetiden for torsk, som er februar - mars.

Samlet miljøpåvirkning

Søknaden omfatter arbeider i sjø som ved utføring vil kunne føre til oppvirvling av forurensete sjøbunnsedimenter. Det er derfor svært viktig at arbeidene utføres på en måte som i størst mulig grad hindrer oppvirvling og spredning av forurensete partikler i vannmassene. De planlagte avbøtende tiltak vil bidra til å begrense eventuell partikkelspredning.

Basert på at det ikke er registrert viktige naturtyper i eller i umiddelbar nærhet av tiltaksområdet, samt at tiltaket er av en begrenset karakter, vurderer vi det som lite sannsynlig at omsøkte arbeider, utført i henhold til fastsatte vilkår, vil medføre nevneverdige, varige skader eller ulemper for marint naturmiljø. Videre er tiltaksområdet lokalisert i et område som allerede er påvirket av menneskelig aktivitet og inngrep. Det er derfor ikke sannsynlig at tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, vil gjøre ytterligere skade på naturmangfoldet. En eventuell forringelse av vannmassene forventes å være kortvarig og avgrenset til lokalt rundt utfyllingsområdet.

På bakgrunn av samfunnsnyttene, arbeidernes omfang, planlagt utførelse og varighet, mener Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet jf. miljømålet i vannforskriften § 4.

Metode

Tiltakshaver må dekke kostnader ved å begrense eventuell skade på naturmiljø som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11.

Av hensyn til det registrerte gytefelt for torsk, setter vi krav om at det ikke skal utføres arbeider i sjø i gyteperioden februar - mars. Dette vilkår er basert på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Videre setter vi krav til bruk av siltgardin for å begrense spredning av forurenset sediment.

Tiltakshaver har en generell plikt til å unngå forurensning, jf. forurensningsloven § 7, og må derfor kontinuerlig føre tilsyn med at det ikke forekommer uventet og/eller unormal forurensning som følge av arbeidene.

Konklusjon

Ved avgjørelse om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkår er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Vurdering av tiltaket etter naturmangfoldet §§ 8 - 12, jf. § 7 tilsier at naturen kan bli negativt påvirket. Inngrep i forurenset sjøbunn kan medføre partikkelspredning og eventuelt spredning av miljøgifter er konsentrert i sjøbunnsedimentene. Med gjennomføring av planlagte avbøtende tiltak, samt i henhold til fastsatte vilkår, forventes imidlertid spredningen å være svært begrenset.

Fylkesmannen finner derfor å kunne gi tillatelse til arbeidene ved Kalhammarvigå på visse vilkår. Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil medføre uakseptable miljøpåvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 08.03.2018, samt opplysninger fremkommet under behandling av saken.

Vedtak

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16 gir Fylkesmannen i Rogaland på visse vilkår GMC Eiendom AS tillatelse til omsøkte arbeider i sjø ved 59/1712, Stavanger kommune.

Tillatelsen omfatter mudring (planering) av 10 m³ sediment i sjøbunnen samt utlegging av ca. 30 m³ singel. Tiltaket vil berøre et sjøbunnsareal på 100 m².

Det stilles nedenfor vilkår for å begrense eventuell forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljø.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. GMC Eiendom AS er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre tiltakshaver sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelsen. Tiltakshaver skal gi beskjed til Fylkesmannen når arbeidene i sjø starter.

2. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter, mm., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
3. Arbeidene i sjø skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade på og/eller til ulempe for det marine miljø:
 - 3.1. Arbeider i sjø skal ikke utføres i perioden 01. februar til og med 31. mars.
 - 3.2. Før arbeidet påbegynnes skal det monteres siltgardin som avgrenser området der det skal planeres. Siltgardin skal være forankret i bunn og være montert slik at partikkelspredning ut av området ikke forekommer. Det skal utføres daglig visuell kontroll av siltgardin for å sikre at den fungerer etter hensikten. Siltgardinen skal ikke flyttes eller demonteres før 14 dager etter at arbeidene innenfor siltgardinen er avsluttet. Det skal også etableres en beredskapsplan som skal gjennomføres straks dersom det viser seg at siltgardin ikke fungerer etter hensikten. Siltgardin skal leveres til godkjent avfallsmottak etter bruk.
 - 3.3. Dersom det oppdages synlig partikkelspredning utenfor siltgardin, skal utfyllingsarbeidene stanses umiddelbart og tiltak iverksettes.
 - 3.4. Det er ikke tillatt å fjerne masser fra sjøbunnen.
4. Støy fra arbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Klima- og miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» (T-1442/2012).
5. Dersom det påtreffes kulturhistorisk materiale (glass, keramikk, vrakdeler, bearbeidet flint, etc.) må arbeidet stanses og Museum Stavanger AS og Rogaland fylkeskommune varsles, jf. lov om kulturminner §§ 8 og 14 tredje ledd.
6. Før anleggsarbeidene starter, må tiltakshaver ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks ved hendelser som medfører akutt forurensning. Beredskapsplanen skal sendes til Fylkesmannen før arbeidene i sjø starter.
7. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø, er tiltakshaver ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart.
8. Når arbeidet er avsluttet skal det utarbeides en rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten sendes Fylkesmannen innen 8 uker etter at arbeidet er avsluttet.
9. Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene ved eiendommen 59/1712, Kalhammarvigå i Stavanger kommune isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller

tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Etterhåndskunngjøring

Dette brevet og søknadsdokumentene vil bli lagt ut til offentlig ettersyn på nettsiden til Fylkesmannen i Rogaland www.fylkesmannen.no/Rogaland under emnet «Miljø og klima».

Varsel om gebyr for saksbehandling

Fylkesmannens behandling av søknader om tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Fylkesmannens behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 6 jf. forurensningsforskriften § 39-4 *Gebyr for arbeid med fastsettelse av nye og endring av tillatelser*. GMC Eiendom AS skal derfor betale et gebyr på **kr. 26 200,-** for Fylkesmannens behandling av søknaden. Eventuelle merknader til varselet sendes Fylkesmannen innen 14 dager fra mottak av dette brevet.

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Fylkesmannen i Rogaland.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernsejef

Kirsten Redmond Kristiansen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Kirsten Redmond Kristiansen
Saksbehandler telefon: 51568777
E-post: fmrokrk@fylkesmannen.no

Kopi til:

Fiskeridirektoratet, region sør	Postboks 185 sentrum	5804	Bergen
Museum Stavanger	Muségata 16	4010	STAVANGER
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	Ålesund
Fiskarlaget Vest	Slottsgt. 3	5003	BERGEN
Stavanger kommune	Postboks 8001	4068	Stavanger